

Novell av Olivia Zetterberg

Vinnare av skrivtävlingen Trappan 2025 åldersgruppen 16-18

Vissa går till jobbet i lackskor. Ljudet från den låga träklacken osar självmedvetenhet.

Bäraren vet om att varje steg han tar kommer att signalera självförtroende och elegans. Andra går till jobbet i robusta läderkängor, möjligtvis slarvigt knutna. De slitna kanterna och fläckarna avslöjar att han inte rör sig i de fina salongerna.

- Se dig för fröken! säger en man i hängslen och en ljusblå skjorta.

Det hände igen. Hon hade lovat moster Ingrid att inte dagdrömma medan hon gick ute på gatan, men hennes ringa antal timmar sömn gjorde det svårt för henne att hålla fokus. Sist hade hon gått in i en brevbärare som tappat ut alla dagens tidningar på Stockholms regniga trottoargata. Över det skämdes hon fortfarande. Grete var en flicka på nitton vintrar, fylld av drömmar och fantasi. Hon drog fingrarna genom det blonda axellånga håret och skärpte till blicken.

Även fast hon tittade rakt framåt kunde hon fortfarande notera hennes omgivnings val av skor. När hon skymtade entrén till lägenhetsingången var det nästan bara lackskor och pumps som omgav henne. Grete tog ett kliv upp på stentrappan och knappade in koden, fyrtyo-trettionio. Dörren gav ifrån sig ett pip och hon öppnade dörren. Det luktade linolja när hon tog sina första steg in i trapphuset. Hon började gå, hon skulle upp till våning fem. När hon kom fram tog hon nyckeln och drog om i låset. Hon var helt ensam i lägenheten idag. Fru och Herr Engelqvist var bortresta till London över helgen, det var visst fru Engelqvists systerdotter som skulle fira sin förlovning. Paret Engelqvist var av den sorten som bar lackskor och pumps. Herr Engelqvist befann sig i sena 50-årsåldern och Fru Engelqvist något yngre. De hade 2 barn. Edith, deras förstfödda. Nyligen gift med en jurist. Ett till synes perfekt äktenskap. Sen Arvid, som under en tid studerat utomlands.

Grethe började med att gå in till toan. Hon tände lampan och satte sig ner på toalettstolen. Blicken fastnade framåt mot handfatet. Där stod parfymflaskor uppradade. De såg exklusiva ut i sina glasbehållare och med sina ljusa vätskor inuti. Hon kände sig som ett barn igen.

Frasen "Se men inte röra" ekade i hennes huvud. Denna gången lyssnade hon inte, att ett sprut saknades skulle inte märkas. Ljudet från flaskan lät lika utsökt som doften som nådde hennes näsa. Doften luktade friskt och djupt på samma gång. Citrusfrukterna kompletterande

kardemumman och vaniljens tyngd. Hon kunde inte motstå att öppna necessären som stod intill. Ett läppstift, YSL, dyrt, JA. Hon skruvade upp stiftet och duttade på läpparna. Hon kände inte igen sig själv, men den djupa röda nyansen klädde henne. Hon visste att hon inte borde men det var som en drog, det gick inte att motstå. Lite ögonskugga kunde inte heller skada.

Efter att ha städat upp efter henne i badrummet vandrade Grethe in i allrummet, det luktade instängt. Hon öppnade dörrarna till den lilla balkongen och kände hur vinden letade sig fram längs hennes armar. Lukten av kaffe och nybakt bröd från det lilla bageriet från gatan gjorde henne hungrig. Men det fick vänta, äta fick hon göra senare. Hon öppnade linneskåpet och städskrubben. Hon såg till att vatten tappades upp i hinken hon tagit fram och tillsatte sedan en generös mängd såpa. Det luktade söta sommarpäron och fläderblom när hon rörde om blandningen. Den romantiskt goda doften godkände hennes val av såpa. Dyr, men prisvärd. Efter att ha svabbat golven skinande rena och dammat hyllorna fanns det inte mycket ork kvar i henne. Hon tillät sig att sätta sig ner i soffan för att åtnjuta sitt fina arbete. Vila var precis vad hon behövde.

Den kyliga vinden fick Grethe att vakna till. Hon hade lämnat balkongdörrarna öppna. Något var inte sig likt. Det skira förmiddagsljuset var borta, det ljus som nådde hennes ögon var tyngre, djupare och varmare. Det gyllene eftermiddagsljuset avslöjade att hon lyckats somna och att klockan var alldeles för sent. Hon tassade upp ur soffan, snodde på sig skorna och gick ut mot balkongen. Ljudet från gatan hade förändrats. Valet av skor bland invånarna hade förändrats. Det djupa klackljudet som hörts från lacksor och pumps tidigare idag, hade bytts ut till ett spetsigare, snävare och intensivare ljud. Det som hördes var ljudet från stilettklackar. När Grethe tagit några djupa andetag av sensommarluften och stängde igen balkongdörrarna insåg hon att ljudet fortfarande lät nära intill henne. Ljudet kom inte bara från gatan. Grethe gick ut till hallen och insåg att det kom från trapphuset. Klackar, skratt och lukten av parfym avslöjade att det rörde sig om en fest. Hon tittade på armleden. Klockan var åtta, vilket bekräftade att det troligtvis rörde sig om en fest. Grethe gick tillbaka till allrummet och stängde igen dörrarna till linneskåpet och städskrubben. I hallen drog hon på sig sin svarta kappa och klev ut i trapphuset. Här ute var ljudet högre och intensivare, det spelades jazz. Hon hann ta två steg ner för trappan.

- Men Alice, det var länge sedan! sa en mörk, lätt påverkad röst till henne.

Hon vände sig om. Där stod en man i kostym, smoking rättare sagt.

- Ursäkta, jag misstog dig för någon annan. Är du här i Engelqvists vägnar?

- Ja, jo, det kan man säga. Men jag...

- Ja men då så, följ med upp. Det är inte det lättaste att hitta upp hit, speciellt inte när man är lite rund under fötterna.

Grethe lockades av att följa med upp. Det fanns något exotiskt i att vistas i dessa kretsar.

Nyfikenheten tog över, hon tackade ja. Hon skymtade trappan som ledde upp till festvåningen. Han presenterade sig och det visade sig att han hette Carl, han var nog inte mycket äldre än hon själv. Stegen uppför trappan gjorde henne nervös. Hon visste att folket som vistades på denna våning inte var den typen som bar kängor och träskor. Tanken skrämde henne. Dörrarna öppnades och hon slets in i en främmande värld. Hon möttes av cigaretttrök blandat med doften från dyra parfymer. Hennes högerhand fick snabbt sällskap av ett kristallglas med champagne som hon direkt började sippa på. Carl försvann i folkvimlet och Grethe blev ensamstående tillsammans med hennes numera tomma kristallglas. En lång man med brunt hår såg på henne och närmade sig med bestämda steg.

- Hallå där fröken..?

- Andersson, fyllde Grethe i. Grethe Andersson.

- Så trevligt att träffas Grethe. Det är jag som är herr Engelqvist, men du kan kalla mig för Arvid. Här är vi inte så formella.

Hans leende var varmt och genuint, det kunde bero på två saker. Antingen hade han en välkomnande personlighet eller så var det champagnen som talade.

- Och Grethe är här med..?

- Jo, jag ehh... hon fick syn på Carl som rökte en cigarr. Carl, jag är här med Carl.

- Jasså Ekström alltså, det var snabbt jobbat av honom. Han är faktiskt smartare än vad han ser ut, sa Arvid och sneglade mot honom.

Han satt ner i en fåtölj och rökte med ett glas whisky i andra handen.

- Det klär dig, sa Arvid och tittade på henne.

Hon fastnade i hans ögon. Hans långa ögonfransar gjorde det omöjligt att inte titta.

- Rött, sa han samtidigt som Grethe kom av sig. Ett smart drag, det ramar in ditt ansikte. Det ger dig ett djup, en personlighet som är svår att knäcka.

Grethe blev smickrad. När han nämnde läppstiftet blev hon påmind om vem hon egentligen

var. Detta var inte hon. Hon hade förvandlats till en societets-bimbo. Allt kändes fel.

- Det här var ett misstag, jag ska gå.

Arvid tog ett steg framåt i ett försök att övertala henne om att göra motsatsen. Men det hjälpte inte. Hon hade bestämt sig. Hon hörde inte hemma här.

När Grethe gick ut från våningen och stängde dörren var det som om allt runt omkring henne klarnade. Hennes fars ord hade just funnit sin mening. "Valet av skor avslöjar vilken person du möter" - en enkel skomakares filosofi. Hon tittade ner på sina fötter. Hennes lågskor gav inte ifrån sig samma eleganta klackljud som det gjorde från bärarna på högsta våningen. Att våga gå ända upp är en farlig lek där varje steg du tar blir bedömt. Alla vet, hör och ser om du är en av dem. Det räcker att kolla på vilka skor du bär.

Motivering av juryn:

En koncentrerad och stämningsfull text med en berättelse som knyts ihop såväl tematiskt som konkret. Den språkliga lättheten tillsammans med beskrivningen av tiden, miljöerna och dofterna erbjuder såväl möjlighet till en stunds verklighetsflykt som till reflektion över klass och kön i Agnes von Krusenstjerns anda.

Mer information:

[Här är vinnarna i skrivtävlingen Trappan – Gävle kommun](#)